

राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या
उमेदवारांचे केंद्र/राज्य शासनाच्या
नागरी सेवा व इतर नोक-यांतील
प्रमाण वाढविण्यासाठी उपाय योजना
सुचविण्यासाठी समिती गठित
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक बैठक-२०२२/प्र.क्र.९२ / का.-९
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.
दिनांक- ७ सप्टेंबर, २०२२.

वाचा:- शासन पत्र सम क्रमांक, दि. ६/९/२०२२

प्रस्तावना-

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांचे केंद्र/राज्य शासनाच्या नागरी सेवा व इतर नोक-यांसाठीच्या परीक्षांमध्ये उत्तीर्ण होण्याचे प्रमाण इतर समाज घटकांच्या तुलनेत अत्यंत कमी आहे. आदिवासी विद्यार्थी हे अति दुर्गम भागात राहतात. त्यांची आर्थिक परिस्थिती बिकट असते. तशाही परिस्थितीत ते शिक्षण घेऊन शिक्षित होतात. परंतु योग्य प्रशिक्षणा अभावी स्पर्धा परीक्षांमध्ये ते पात्र ठरू शकत नाहीत. परिणामी शासकिय/निम शासकिय सेवांमध्ये अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचे प्रमाण फारच कमी आहे. तदनुषंगाने आदिवासी उमेदवारांचे शासकिय/निम शासकिय सेवांच्या परीक्षांसाठी बसण्याचे व सरकारी नोक-यांमधील प्रमाण वाढावे, त्यांना सदरच्या परीक्षांकरिता स्पर्धा परीक्षांचे परिक्षापूर्व प्रशिक्षण देण्याची कार्यपद्धती ठरविणे याबाबत चर्चा करण्यासाठी मा. मंत्री(आ.वि.) महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ०९.०९.२०२२ रोजी बैठकिये आयोजन करण्यात आलेले होते.

सदर बैठकीमध्ये राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचे केंद्र/राज्य शासनाच्या नागरी सेवा व इतर नोक-यांतील प्रमाण वाढविण्यासाठी जन जागृती करणे, उमेदवारांची शालेय स्तरापासून तयारी करून घेणे, त्यांना विशेष तज्ञ मार्गदर्शन उपलब्ध करून देणे याबाबतची कार्यपद्धती ठरविणे. तसेच सारथी, बार्टी व महाज्योती या संस्था मार्फत राबविण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षांच्या योजनांचा तुलनात्मक अभ्यास करून आ.सं. व प्र. सं. , पुणे यांच्या मार्फत स्पर्धा परीक्षांबाबत राबविण्यात येणा-या योजना परिणामकारकरित्या राबविण्यासाठी उपाय योजना सुचविण्यासाठी समिती गठित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. सदर अनुषंगाने समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचे केंद्र/राज्य शासनाच्या नागरी सेवा व इतर नोक-यांतील प्रमाण वाढविण्यासाठी जन जागृती करणे, उमेदवारांची शालेय स्तरापासून तयारी करून घेणे, त्यांना विशेष तज्ञ मार्गदर्शन उपलब्ध करून देणे याबाबतची कार्यपद्धती ठरविणे. तसेच सारथी, बार्टी व महाज्योती या संस्था मार्फत राबविण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षांच्या योजनांचा तुलनात्मक अभ्यास करून आ.सं. व प्र. सं., पुणे यांच्या मार्फत स्पर्धा परीक्षांबाबत राबविण्यात येणा-या योजना परिणामकारकरित्या राबविण्यासाठी उपाय योजना सुचविण्यासाठी शिफारशी करणे करिता खालील प्रमाणे समिती गठित करण्यात येत आहे-

अ.क्र.	अधिकाऱ्याचे नाव	समितीतील पदनाम
१	श्री. मधुकर कोकाटे	अध्यक्ष
२	श्री.उमाकांत दांगट	सदस्य
३	श्री. संभाजी सरकुंडे	सदस्य
४	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	सदस्य
५	आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	सदस्य सचिव

२. समितीची कार्यकक्षा :-

- १) अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचा केंद्र/राज्य शासनाच्या नागरी सेवा व इतर नोक-यांतील प्रमाण वाढविण्यासाठी अभ्यास करून उपाय योजना सुचविणे.
- २) गुणवान विद्यार्थी (Meritorious Student) गुणवत्तापूर्ण प्रशिक्षण (Meritorious Training) याच्यामधील दुरावा कमी करून निकालाभिमुख (Result oriented) प्रशिक्षण देणे संबंधित उपाययोजना सुचविणे
- ३) सद्यस्थितीत इतर शासकिय संस्था/ विभागाकडून स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शनाबाबत राबविण्यात येणारे स्पर्धा परीक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे अवलोकन करून अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचे उत्तीर्ण होण्याचे प्रमाण वाढविण्यासाठी प्रशिक्षण कार्यक्रमात बदल सुचविणे.
- ४) सदर स्पर्धा परीक्षेसाठी अर्ज दाखल करणेबाबत आदिवासी उमेदवारांना प्रोत्साहित करणेसाठी उपाय योजना सुचविणे.
- ५) सारथी, बार्टी व महाज्योती या संस्था मार्फत राबविण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षांच्या योजनांचा तुलनात्मक अभ्यास करून आदिवासी विद्यार्थ्यांचे सरकारी व निम सरकारी नोक-यांमधील प्रमाण अधिकाधिक वाढविण्याच्या दृष्टीने उपाय योजना सुचविण्यासाठी शिफारशी करणे.
- ६) वरील प्रमाणे उपाय योजना सुचविल्यानंतर त्यांच्या अंमलबजावणीअंती दिर्घ कालिन नियोजन करतांना आदिवासी उमेदवारांसाठी स्पर्धा परीक्षा अकादमी स्थापन करणे योग्य राहिल किंवा कसे याबाबत अभिप्राय देणे

३. समितीचा अभ्यास कालावधी: समिती गठित झाल्यापासून ३० दिवसांत त्यांचा अहवाल शासनास सादर करेल.

४. समितीचे अध्यक्ष व सदस्य यांना प्रचलित शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार मानधन, प्रवास भत्ता, बैठक उपस्थिती भत्ता देय असेल.

या प्रयोजनार्थ होणारा खर्च मागणी क्र. टी-५ मुख्य लेखा शीर्ष-२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण, पंचवाषिक योजनांतर्गत योजना, ०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण, ७९६ जनजाती क्षेत्र उपाय योजना, (०२) जन जाती क्षेत्राबाहेरील उपाय योजना- राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२)(३६) अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारतीय व राज्य प्रशासकिय सेवेची संधी प्राप्त करून देण्यासाठी त्यांना संघ लोकसेवा आयोग/महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून घेण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षांचे प्रशिक्षण देणे(२२२५ D ३८७) ३१ सहायक अनुदाने(वेतनेतर) या लेखाशेखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०९०७१५३९४१४२२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश वि. वाजे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

१. मा.मंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई
२. मा. सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. महासंचालक, महात्मा ज्योतीबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, नागपूर
४. महा संचालक, छत्रपती शाहू महाराज संशोधन, प्रशिक्षण व मानव विकास संस्था(सारथी), पुणे
५. महा संचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
६. श्री. मधुकर कोकाटे, संचालक, छत्रपती शाहू महाराज संशोधन, प्रशिक्षण व मानव विकास संस्था(सारथी), पुणे
७. श्री. उमाकांत दांगट, संचालक, छत्रपती शाहू महाराज संशोधन, प्रशिक्षण व मानव विकास संस्था(सारथी), पुणे
८. श्री. संभाजीराव सरकुंडे, सदस्य, अभ्यास समिती.
९. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
१०. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
११. सर्व उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.